

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1122

Vragen van de leden **Van Bommel** en **Poppe** (beiden SP) aan de ministers van Defensie, van Buitenlandse Zaken en voor Ontwikkelingssamenwerking over *corruptie en corruptiebestrijding in Afghanistan*. (Ingezonden 3 december 2009)

- 1
Is het waar dat de aanleg van de weg van Tarin Kowt naar Chora stil ligt? Zo ja, hoe lang en wat is de reden van deze stagnatie?¹
- 2
Is het waar dat gouverneur Hamdam van Uruzgan weigert bewakers van de weg van Tarin Kowt naar Chora (voldoende) te betalen en dat zij daarom zouden willen overlopen naar de Taliban? Kunt u uw antwoord toelichten?
- 3
Welk bedrag betaalt Nederland aan de gouverneur voor de beveiliging van deze weg tussen Tarin Kowt en Chora? Sinds wanneer is de gouverneur direct voor de beveiliging verantwoordelijk?
- 4
Herinnert u zich het bericht dat krijgshoofd Matiullah Khan 200.000 dollar ontving voor de bewaking van de weg tussen Tarin Kowt en Chora met 272 van zijn personeelsleden?² Is het waar dat Matiullah Khan 200.000

dollar voor de beveiliging van deze weg ontving? Wanneer en waarom is Matiullah Khan's verantwoordelijkheid voor de beveiliging van deze weg beëindigd?

- 4
Maakt de Nederlandse krijgsmacht gebruik van 'reisbureaus' bij de organisatie van de beveiliging van wegen en transporten? Zo ja, op welke wijze zijn deze reisbureaus georganiseerd en wat zijn de kosten daarvoor? Indien u niet langer gebruik van deze bureaus maakt, sinds wanneer bent u daarmee gestopt en om welke redenen?
- 5
Welk deel van de begroting van de aanleg van de weg tussen Tarin Kowt en Chora wordt besteed aan beveiligingskosten?³
- 6
Is het waar dat Amerikanen en Australiërs de Kandak Amniantie Uruzgan, onder leiding van Matiullah Khan, en bestaande uit 2000 gewapende mannen, inhuurt ter bescherming van de aanvoerroute tussen Kandahar en Tarin Kowt? Is het waar dat Khan daarvoor 340.000 dollar per maand krijgt, in totaal 4,1 miljoen op jaarbasis? Zo ja, sinds wanneer bestaat deze overeenkomst?⁴ Waarom is deze privé-militie ingehuurd om dit werk te doen?

7
Van welke privé-milities maken Nederland, de VS en Australië thans gebruik in Uruzgan? Waarom worden deze taken niet door de Afghaanse krijgsmacht of de Afghaanse politie uitgevoerd? Kunt u dat toelichten?

8
Wat is uw appreciatie van berichten dat Afghaanse stamoudsten, krijgsheren of bestuurders beschermingsgelden afroemen van ontwikkelingsgelden die door Nederland en andere buitenlandse troepenmachten moeten worden betaald?

9
Deelt u de mening dat de corruptiebestrijding door de regering Karzai alleen kan slagen als buitenlandse troepenmachten geen beschermingsgelden meer betalen aan militieleiders? Indien nee, waarom niet; en zo ja, op welke wijze gaat u aan dat streven uitvoering geven?

10
Hoe apprecieert u deze berichten in het licht van de kansen op corruptiebestrijding door de regering Karzai? Hoe ziet u deze berichten in het licht van het officiële streven naar opleiding en versterking van de Afghaanse krijgsmacht en de Afghaanse politie?

11

Deelt u de mening dat het opleiden van de Afghaanse veiligheidstroepen kansloos is als ook grote bedragen aan privé-militaries worden betaald? Indien nee, waarom niet? Zo ja, waarom gaat u door met dit beleid?

¹ De Pers, 16 november 2009, Arnold Karskens, Nederlands Geld Inzet Oorlog http://www.arnoldkarskens.com/index.php?option=com_content&view=article&id=444:nederlands-geld-inzet-oorlog&catid=89:weblog&Itemid=50

² De Groene Amsterdammer, 2 juli 2008: «Veiligheid in Uruzgan» http://www.groene.nl/2008/27/lsquo%3Blik_heb_niemand_gedoodrsquo%3B

³ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 630.

⁴ Center on International Cooperation, New York University, september 2009: «The Public Cost of Private Security in Afghanistan» http://www.cic.nyu.edu/afghanistan/docs/pubcost_sherman_vididom.pdf

Antwoord

Antwoord van de ministers **Verhagen** (Buitenlandse Zaken), **Van Middelkoop** (Defensie) en **Koenders** (Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 4 januari 2010)

1

De aanleg heeft weliswaar enige vertraging opgelopen, maar ligt niet stil. De aannemer is momenteel bezig met de aanleg van de eerste zestien kilometer vanuit Tarin Kowt.

2 en 3

De gouverneur is niet direct verantwoordelijk voor de beveiliging van de werkzaamheden aan de weg. Nederland betaalt derhalve ook geen geld aan de gouverneur voor de beveiliging van het project. De gouverneur draagt wel de algemene verantwoordelijkheid voor de openbare orde en veiligheid in de provincie. Hij deelt deze verantwoordelijkheid met de Afghaanse Nationale Politie (ANP), het Afghaanse leger (ANA), de Nationale Veiligheidsdienst (NDS) en ISAF. De specifieke verantwoordelijkheid voor beveiliging van personeel, materieel en de werkzaamheden ligt bij de uitvoerende aannemer.

4

De Duitse ontwikkelingsorganisatie «*Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit*» (GTZ), die de uitvoering van de wegaanleg coördineert, heeft destijds naar

aanleiding van het genoemde bericht het ministerie van Buitenlandse Zaken verzekerd dat er geen contractuele of financiële banden met Matiullah Khan bestaan. Deze persoon heeft dus in het verleden geen verantwoordelijkheid gedragen voor de beveiliging van de weg, noch heeft hij die verantwoordelijkheid op dit moment.

5

Voor het uitvoeren van het transport van en naar Uruzgan maakt Nederland deels gebruik van inhuur. Het ingehuurd transport wordt uitgevoerd door lokaal personeel in dienst van civiele dienstverleners. De verantwoordelijkheid voor de beveiliging van dit transport ligt bij de civiele dienstverlener die daarvoor is ingehuurd.

6

De uitvoerende aannemer draagt de verantwoordelijkheid voor de organisatie en betaling van de beveiliging. Er is contractueel vastgelegd dat het maximale budget voor beveiliging per maand USD 75.000 mag bedragen.

7 en 8

Amerikaanse en Australische eenheden werken in het kader van politietraining en mentoring in sommige gevallen ook met leden van de Kandak Amnianta Uruzgan (KAU) van Matiullah Khan. De KAU is betrokken bij de beveiliging van de weg tussen Kandahar en Tarin Kowt. Het is de regering niet bekend welke bedragen hiermee gemoeid zijn. Voor de beveiliging van de Nederlandse kampementen in Uruzgan maakt de Task Force Uruzgan gebruik van lokaal Afghaans beveiligingspersoneel. Door Nederland worden ongeveer 250 Afghaanse bewakers ingezet voor het bemannen van statische posten en het lopen van patrouilles rond het kamp. De Afghaanse autoriteiten hebben ingestemd met dit arrangement.

Inzet voor dit doel van de Afghaanse politie of het Afghaanse leger is op dit moment niet haalbaar vanwege capaciteitsgebrek. Het is van groot belang dat de schaarse middelen daar ingezet worden waar ze het meest effectief bijdragen aan het stabiliseren van Afghanistan. De inzet van Afghaanse veiligheidstroepen voor de beveiliging van bases zal tot gevolg hebben dat het aantal

controleposten en patrouilles van het Afghaanse leger en de politie ernstig beperkt zou worden.

9

Het afkomen van beschermingsgelden voor de beveiliging van ontwikkelingsprojecten is ongewenst. Nederland hanteert het uitgangspunt dat beveiliging van ontwikkelingsprojecten in algemene zin de verantwoordelijkheid is van de Afghaanse politie en, waar relevant, het Afghaanse leger. Indien vanwege de veiligheidssituatie specifieke additionele beveiliging nodig is, bijvoorbeeld van materieel, kan een door het Afghaanse ministerie van Binnenlandse Zaken erkend particulier beveiligingsbedrijf worden ingehuurd.

10, 11 en 12

De Nederlandse regering is het eens met de constatering dat buitenlandse troepenmachten geen «beschermingsgelden» moeten betalen aan militieiders. Evenwel, het tegen betaling diensten inhuren bij erkende beveiligingsbedrijven is een geaccepteerde praktijk in Afghanistan. Zolang de veiligheidssituatie van dien aard is dat dergelijke extra beveiliging nodig is, zal de Nederlandse regering zich daar niet tegen verzetten. Nederland draagt bij aan het trainen en begeleiden van het Afghaanse leger en politie. Dit is van groot belang om zo uiteindelijk de eindverantwoordelijkheid voor de veiligheid aan de Afghaanse autoriteiten te kunnen overdragen. Zoals gesteld in het antwoord op vragen 7 en 8, is het van groot belang dat de nog schaarse middelen daar ingezet worden waar ze het meest effectief bijdragen aan het stabiliseren van Afghanistan.